

Màster Universitari en Comunicació Social

PLA DOCENT D'ASSIGNATURA

Títol de l'assignatura: Comunicació i Interculturalitat

Codi de l'assignatura: 31759

Trimestre: Primer (2017-2018)

Tipus: Optativa

Nombre de crèdits: 5 ECTS

Llengua o llengües de la docència:

Miquel Rodrigo-Alsina, impartirà la docència en castellà

Professor responsable: Miquel Rodrigo-Alsina

miquel.rodrigo@upf.edu (Despatx 53.904)

Horari: Dilluns de 15h30m a 18h30m

1. PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

La globalització implica un món interconnectat. La gent té l'oportunitat des del etnocentrisme d'incorporar l'"altre" com un interlocutor vàlid. L'assignatura es centra en les característiques de la comunicació intercultural; el concepte d'identitat; el rol dels mitjans de comunicació en la transmissió d'estereotips i prejudicis; els processos d'aculturació o immigració.

2. COMPETÈNCIES QUE S'HAN D'ASSOLIR

2.1. Competències transversals

- Pensar de forma lliure i responsable, assumint referències ètiques.
- Elaborar una posició crítica orientada a la diversitat sobre la societat.
- Ser capaç d'aplicar els conceptes, teories i metodologies sobre la pròpia experiència.

2.2. Competències específiques

- Tenir un coneixement bàsic sobre els conceptes i les teories de la comunicació intercultural.

- Ser capaç d'utilitzar conceptes i teories rellevants per descriure i analitzar múltiples situacions de la comunicació intercultural, amb un enfocament en la pròpia experiència dels estudiants.
- Adquirir les habilitats essencials per a una comunicació intercultural eficaç.

3. CONTINGUTS

1. Comunicació intercultural verbal i no verbal

Bibliografia:

- HALL, Edward T. (1959). *The silent language*. New York: Doubleday and Company.
- HALL, Edward T. (1977). *Beyond Culture*. New York: Anchor Books.
- HALL, Edward T. (1998). The Power of Hidden Differences. In : Milton J. Bennett, *Basic Concepts of Intercultural Communication. Selected Readings*. Maine : Intercultural Press, 53-67.
- MATSUMOTO, David (2006). Culture and Nonverbal Behavior. In: V. Manusov, & M. Patterson (eds.), *The Sage Handbook of Nonverbal Communication*. Thousand Oaks, CA: Sage.

2. Diferències culturals

Bibliografia:

- HOFSTEDE, Geert. (1984). *Culture's consequences: International differences in work-related values*. California: Sage Publications,.
- HOFSTEDE, Geert. (2003). *Culture's consequences. Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across countries*. California: Sage Publications.
- JANDT. Fred E. (1995). *Intercultural Communication. An Introduction*. Sage: London.
- KLUCKHOHN, Florence & STRODTBECK, Fred L. (1973). *Variations in Value Orientations*. New York : Greenwood Press.
- TRIANDIS, Harry C. (2001). Individualism and Collectivism. In David Matsumoto (Ed.) *The handbook of Culture and Psychology*. New York: Oxford University Press.
- Web: <http://geert-hofstede.com/> (accessed 15th July 2016)

3. Els reptes de la comunicació intercultural

Bibliografia:

- BENNETT, Milton, J. (1998). Intercultural communication: A current perspective. In Milton J. Bennett (Ed.), *Basic concepts of intercultural*

communication: Selected readings. Yarmouth, ME: Intercultural Press.

http://www.mairstudents.info/intercultural_communication.pdf

(accessed 15th July 2016)

- GAO, Ge. (1996). Self and Other: A Chinese Perspective on Interpersonal Relationships. In: William B. Gudykunst; Stella Ting-Toomey; & Tsu Kasa Nishida. *Communication in Personal Relationships across Cultures*. London: Sage Publications, 81-101.

- LIU, Shuang (2006). An examination of the effects of print media exposure and contact on subjective social reality and acculturation attitudes. *International Journal of Intercultural Relations*, 30, 365-382.

- MARSELLA, Anthony J. (2005). Culture and conflict: Understanding, negotiating, and reconciling conflict constructions of reality. *International Journal of Intercultural Relations*, 29, 651-673.

- MATSUMOTO, David; HEE YOO, Seung; & LeROUX, Jeffery A. Emotion and Intercultural Communication. http://mobile.kwansei.ac.jp/s_sociology/attached/5288_44277_ref.pdf (accessed 28th July 2016)

- NAKAYAMA, Thomas K. & HALUALANI, Rona Tamiko (eds.) (2013). *The Handbook of Critical Intercultural Communication*. Malden (MA): Wiley-Blackwell.

- PATEL, Fay. (2011). Technology as Cultural Power and Its Social Impact. In Fay Patel, Mingsheng Li & Prahalad Sooknanan,(eds.) *Intercultural Communication. Building a Global Community*. New Delhi: Sage.

4. L'aculturació

Bibliografia:

- BERRY, John W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46(1), 5-68.

- BERRY, John W. et al. (eds.) (2006). *Immigrant youth in cultural transition: acculturation, identity, and adaptation across national contexts*. Mahwah (N.J.): Lawrence Erlbaum Associates.

- KOTTHOFF, Helga & SPENCER-OATEY, Helen (eds) (2007). *Handbook of intercultural communication*. Berlin; New York : Mouton de Gruyter.

- SAMOVAR, Larry A.; PORTER, Richard E. & McDANIEL, Edwin R. (eds.) (2006). *Intercultural communication: a reader*. South Melbourne: Thomson/Wadsworth.

5. La identitat cultural

Bibliografia:

- CASTELLS, M. (2003). Globalisation and identity. A comparative perspective
http://www.llull.cat/rec_transfer/webt1/transfer01_foc01.pdf
(accessed 19th July 2016)
- DWYER, Claire (2000). Negotiating diasporic identities: Young british south asian muslim women. *Women's Studies International Forum*, vol.23(4),475-486.
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277539500001102> (accessed 19th July 2016)
- ISIN, Engin F. & WOOD, Patricia K, (1999). *Citizenship & Identity*. Sage: London.
- JENKINS, Richard (2004). *Social Identity*. Routledge: London.
- PHINNEY, Jean S. (2000). Identity Formation across cultures: The interaction of Personal, Societal, and Historical Change. *Human Development*, 43, 27-31.
- PHINNEY, Jean S., Horenczyk, Gabriel, LIEBKIND, Karmela, & VEDDER, Paul. (2001). Ethnic identity, Immigration, and Well-Being: An Interactional Perspective. *Journal of Social Issues*,57(3), 493-510.

6. Els estereotips

Bibliografia:

- MAHER, Jill K., HERBST, Kenneth C., CHILDS, Nancy M., & FINN, Seth. (2008). Racial Stereotypes in Children's Television Commercials. *Journal of Advertising Research*, 80-93.
<http://courses.washington.edu/com201/COM%20201%20readings/Intro%20week/Racial%20Stereotypes%20in%20Children's%20Television.pdf> (accessed 19th July 2016)
- MCKOWN, Clark & STRAMBLER, Michael J., (2009). Developmental Antecedents and Social and Academic Consequences of Stereotype-Consciousness in middle Childhood. *Child Development*, 1643-1659.
<http://xa.yimg.com/kq/groups/21099553/2064327309/name/Developmental+Antecedents+and+Social+and+Academic+Consequences+of.pdf> (accessed 19th July 2016)
- STEPHAN, W.G. & STEPHAN, C.W. (1996). Predicting prejudice. *International Journal of Intercultural Relations*, 20(3/4), 409-426.
- VRIJ, A., AKEHURST, L., & SMITH, B. (2003). Reducing Ethnic Prejudice: An Evaluation of Seven Recommended Principles for Incorporation in Public Campaigns. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 13: 284-299.

7. Comunicació intercultural & periodisme, publicitat i relacions públiques i ficció audiovisual

Bibliografia:

- FABER, Ronald J., et al. (1987). Televised portrayals of Hispanics: A comparison of Ethnic Perceptions. *International Journal of Intercultural Relations*, 11, 155-169.
- De MOOIJ, Marieke & HOFSTEDE, Geert. (2010). The Hofstede model. Applications to global branding and advertising strategy and research. *International Journal of Advertising*, 29(1), 85-110.
- NOLAN, David et.al. (2011). Mediated Multiculturalism: Newspaper Representations of Sudanese Migrants in Australia, *Journal of Intercultural Studies*, 32:6, 655-671,
- SHAKUNTALA, Rao (2010). "I Need an Indian Touch": Glocalization and Bollywood Films, *Journal of International and Intercultural Communication*, 3:1, 1-19,
- VAN DIJK, T. A. (2000). New(s) racism: a discourse analytical approach. In Cottle, S. (ed.). *Ethnic Minorities and the Media*, Buckingham: Open university Press.
- VAN DIJK, T.A Papers on line - <http://www.discourses.org/download/articles/> (accessed 19th July 2016)
- WANG, H. (2012). Portrayals of Chinese Women's Images in Hollywood Mainstream Films. An Analysis of Four Representative Films of Different Periods. *Intercultural Communication Studies*, XXI: 3, 82-92.

8. Xoc de civilitzacions?

Bibliografia:

- BARKER, J. Paul (2013). *The Clash of Civilizations Twenty Years On*. Bristol (UK): e-International Relations.
<http://www.e-ir.info/wp-content/uploads/Clash-of-Civilizations-E-IR.pdf> (accessed 28th July 2016)
- HUNTINGTON, Samuel P. (1993). The Clash of Civilizations?, in *Foreign Affairs*, vol. 72, no. 3, 22-49.
<http://edvardas.home.mruni.eu/wp-content/uploads/2008/10/huntington.pdf> (accessed 28th July 2016)
- KÖCHLER, Hans (2004) The "Clash of Civilizations": Perception and Reality in the Context of Globalization and International Power Politics
<http://hanskoechler.com/Kochler-civilizations-Tbilisi-2004-V3f.pdf> (accessed 28th July 2016)
- SAID, Edward W. (1980). *Orientalism*. London: Routledge & Kegan Paul
- SAID, Edward (2001). The Clash of Ignorance, *The Nation*, October

<https://www.thenation.com/article/clash-ignorance/> (accessed 28th July 2016)

- SAID, Edward (2005). *The Myth of 'The Clash of Civilizations'*. Northampton (MA): Media Education Foundation.

<http://www.mediaed.org/transcripts/Edward-Said-The-Myth-of-Clash-Civilizations-Transcript.pdf> (accessed 28th July 2016)

9. Monoculturalisme, multiculturalisme, interculturalisme y transculturalisme

Bibliografia:

- ABDALLAH-PRETCEILLE, Martine (2006). Interculturalism as a paradigm for thinking about diversity, *Intercultural Education*, 17:5, 475-483.

<http://users.utu.fi/freder/martine%20anglais.pdf> (Access 19th July 2016)

- LEVEY, Geoffrey Brahm (2012). Interculturalism vs Multiculturalism: A Distinction without a Difference? *Journal of Intercultural Studies*, 33:2, 217-224.

- MEER, Nasar & MODOOD, Tariq (2012). How does Interculturalism Contrast with Multiculturalism?, *Journal of Intercultural Studies*, 33:2, 175-196.

- RODRIGO-ALSINA, Miquel & MEDINA-BRAVO, Pilar. (2016). A reflection on identities, culture models and power. *Journal of Intercultural Communication*, 40.

<http://www.immi.se/intercultural/nr40/rodrigo.html> (Access 19th July 2016)

- SHOHAT, Ella & STAM, Robert (1994). *Unthinking Eurocentrism*. Routledge: London.

- WIEVORKA, Michel (2012). Multiculturalism: A concept to be Redefined and Certainly Not Replaced by the Extremely Vague Term of Interculturalism, *Journal of Intercultural Studies*, 33:2, 225-231.

10. Recerca en comunicació intercultural

Bibliografia:

- HU, Yanhong, & FAN, Weiwei (2011). An exploratory study on intercultural communication research and methods: A survey based on the international and domestic journal papers published from 2001 to 2005. *International Journal of Intercultural Relations*, 35, 554-566.

-HUA,Zhu (2016). *Research Methods in Intercultural Communication : a practical guide*. Chichester: Wiley Blackwell.

-SCOLLON, Ronald (2012). *Intercultural communication: a discourse approach*. Malden : Wiley-Blackwell.

-SMITH PFISTER, Damien & SOLIZ, Jordan (2011). (Re)conceptualizing Intercultural Communication in a Networked Society, *Journal of International and Intercultural Communication*, 4:4, 246-251,

4. EVALUACIÓ

Aquest curs s'imparteix en anglès. La metodologia docent està basada en l'aprenentatge actiu i col·laboratiu, incloent lectures, seminaris, exercicis i treballs en grup.

S'espera dels estudiants que participin activament amb les lectures prescrites, així com en els exercicis i les discussions a classe.

La nota final es calcula de la següent manera:

- Treball final: 40%
- Presentació oral: 40%
- Participació a classe (exercicis i discussions): 20%

El treball final (5500-6000 paraules) pot ser un treball empíric o una reflexió teòrica. Pot ser un treball individual o en grup (2 estudiants). En ambdós casos es requereix un treball més profund, més elaborat i complex entorn dels temes i els debats del curs, així com referències a altres fonts acadèmiques pertinents, diferents de les treballades en el curs.

Els principals criteris d'avaluació són els següents:

- L'originalitat i la rellevància del tema
- La complexitat de les dades i / o en les discussions teòriques
- La claredat i consistència del text (i altres aspectes formals)
- Importància de la literatura utilitzada

El treball final serà lliurat **el 19 o el 20 de desembre** a la bústia del professor Rodrigo-Alsina.

5. BIBLIOGRAFIA

- ACHOTEGUI, Joseba (2008). Migración y crisis: el síndrome del inmigrante con estrés crónico y múltiple (Síndrome de Ulises). *Avances en Salud Mental*, 7(1), 1-22.

- BAÑÓN, A. i FORNIELES, J. (eds.) (2008). *Manual sobre comunicació e immigració*. San Sebastián: Tercera Prensa.
- BARAÑANO, Ascensión et altri (coords.) (2007). *Diccionario de relaciones interculturales*. Madrid: Universidad Complutense.
- BAUMAN, Zygmunt. (2005). *Identidad*. Madrid: Losada.
- BROWN, Rupert (1995). *Prejuicio. Su psicología social*. Madrid: Alianza Editorial.
- CASTILLO GARAYOA, José A., y MEDINA-BRAVO, Pilar (2008). Inmigración y comunicación en la familia. En Antonio M. Bañón, y Javier Fornieles, (eds.). *Manual sobre inmigración y comunicación*. San Sebastián: editorial Tercera Prensa, 419-428.
- DUEÑAS, Marc (ed.) (1997). *Xoc de civilitzacions. A l'entorn de S.P. Huntington i el debat sobre el nou escenari internacional*. Barcelona: Proa.
- ECHEBARRIA, A. et al. (1995). *Psicología social del prejuicio y el racismo*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.
- GARCÍA GUTIÉRREZ, Antonio (2007). *Desclasificados. Pluralismo lógico y violencia de la clasificación*. Barcelona: Anthropos.
- GARCÍA GUTIÉRREZ, Antonio (2009). *La identidad excesiva*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- GARCÍA GUTIÉRREZ, Antonio (2011). *Pensar en la transcultura*. Pozuelo de Alarcón (Madrid): Plaza & Valdés.
- GORDILLO, Inmaculada (2007). El diálogo intercultural en el cine español contemporáneo: entre el estereotipo y el etnocentrismo. *Comunicación*, 4, 207-22
https://idus.us.es/xmlui/bitstream/handle/11441/11691/file_1.pdf;jsessionid=85E11A1F0505BB507B79F486AAF6ECA8?sequence=1 (Access 19th July 2016)
- HUNTINGTON, Samuel P. (1997). *El choque de civilizaciones y la reconfiguración del orden mundial*. Barcelona: Paidós.
- JAVALOY, F., RODRÍGUEZ, A., y ESPELT, E. (2001). *Comportamiento colectivo y Movimientos Sociales*. Madrid: Prentice Hall.
- KYMLICKA, Will. (2010). *Ciudadanía multicultural. Una teoría liberal de los derechos de las minorías*. Barcelona: Paidós.
- MAALOUF, Amin. (1999). *Identidades asesinas*. Madrid: Alianza.
- MEDINA-BRAVO, Pilar (2006). Crecer en el cruce de culturas: Adolescencia, identidad e inmigración. *Comunicación*, 4, 129-139.

- MORALES, J.F., et al. (1996). *Psicología Social*. Madrid: McGraw Hill,.
- NAIR, Sami (2006). *Diálogo de culturas e identidades*. Madrid: Foro Complutense.
- ONGHENA, Yolanda (2014). *Pensar la mezcla*. Barcelona: Gedisa.
- QUADERNS DEL CAC (2006). *Televisió i immigració. Quaderns del CAC*, nº 23-24, setembre-abril. Consell de l'Audiovisual de Catalunya.
- RODRIGO-ALSINA, Miquel. (1999). *La comunicación intercultural*. Barcelona: Anthropos.
- RODRIGO-ALSINA, Miquel. (2001). "¿Por qué interculturalidad? *Interacción. Revista de comunicación educativa*, 24-27, .5-8.
<http://interaccion.cedal.org.co/25/interculturalidad.htm> (Access 19th July 2016)
- RODRIGO-ALSINA, Miquel (2004). "¿Pueden los periodistas no ser etnocéntricos?". En: Fernando R. Contreras y Francisco Sierra (coords.). *Culturas de guerra. Medios de información y violencia simbólica*. Madrid: Editorial Cátedra, 239-253.
<http://red.pucp.edu.pe/wp-content/uploads/biblioteca/inter34.PDF> (Access 19th July 2016)
- RODRIGO-ALSINA, Miquel (2009). La identidad como patchwork. *I/C*, 6, 285-305.
<https://icjournal.files.wordpress.com/2013/01/1257508029-31rodrigo.pdf> (Access 19th July 2016)
- RODRIGO-ALSINA, M. y MEDINA-BRAVO, P. (2004). "Las emociones como barreras y como acceso a la diversidad cultural" Congreso: Comunicación y diversidad cultural, Diálogo del Fórum Universal de las Culturas, Barcelona 2004. Barcelona, 24-27 de mayo de 2004.
http://www.portalcomunicacion.com/dialeg/paper/pdf/35_alsina.pdf (Access 19th July 2016)
- RODRIGO ALSINA, Miquel y MEDINA-BRAVO, Pilar. (2006). "Posmodernidad y crisis de identidad". *Revista Científica de Información y Comunicación*, 3, 125-146.
- WATZLAWICK, Paul, BEAVIN, Janet, y JACKSON, Don (1981). *Teoría de la comunicación humana. Interacciones, patologías y paradojas*. Barcelona: Herder.
- WEB: www.bcnantirumors.cat (Access 9th July 2016)

6. METODOLOGIA

El curs es basa en seminaris, debats, anàlisi de casos i altres activitats per tal d'aconseguir una comprensió integral del contingut explicat a classe.

Els estudiants han d'invertir hores de treball fora de classe, destinades a la lectura, reflexió i investigació per tal d'estar adequadament preparats per participar en les discussions a classe.

Les lectures obligatòries estaran disponibles a través del Moodle (Aula Global), així com altres documents i recursos de classe bàsics.

(Aquest programa pot estar subjecte a eventuais canvis que s'anunciaran convenientment)

7. PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS

Setmana i tema	Activitats a classe	Activitats fora de classe
Setmana 1: 2 octubre Tema: Presentació. Comunicació intercultural verbal i verbal	Seminaris i debats	
Setmana 2: 9 octubre Tema: Diferències culturals & els reptes de la comunicació intercultural	Seminaris i debats	Lectures i preparació del projecte final
Setmana 3: 16 octubre Tema: La aculturació	Seminaris i debats	Lectures i preparació del projecte final
Setmana 4: 23 octubre Tema: La identitat cultural	Seminaris i debats	Lectures i preparació del projecte final
Setmana 5: 30 octubre Tema: Els estereotips	Seminaris i debats	Lectures i preparació del projecte final
Setmana 6: 6 novembre Tema: Comunicació intercultural & periodisme, publicitat i relacions públiques i ficció	Seminaris i debats	Lectures i preparació del projecte final

audiovisual		
Setmana 7: 13 novembre Tema: Xoc de civilitzacions?	Seminaris i debats	Lectures i preparació del projecte final
Setmana 8: 20 novembre Tema: Monoculturalisme, multiculturalisme, interculturalisme y transculturalisme	Seminaris i debats	Lectures i preparació del projecte final
Setmana 9: 27 novembre Tema: Presentació oral	Presentació oral	
Setmana 10: 4 desembre Tema: Presentació oral	Presentació oral	